

Världsnaturfonden WWF
Ulriksdals Slott
170 81 Solna

Växel: 08 624 74 00
Direkt: 08 624 74 24
Fax: 08 85 13 29
Allmänt: info@wwf.se
per.larsson@wwf.se
www.wwf.se

Miljömärkning Sverige AB
Att. Maria Göransson

Ulriksdal 24 februari 2011

Synpunkter på Svanens reviderade krav för kopierings- och tryckpapper, basmodul för pappersprodukter och kemikaliemodul för pappersprodukter-remissversioner

Världsnaturfonden WWF ser miljömärkning som ett viktigt redskap för miljöförbättringar inom världens pappers- och massaindustri. Papperstillverkning har en stor globala betydelse för brukande och bevarande av världens skogar, utsläpp till luft och vatten och flera andra viktiga miljö- och resursutmaningar. WWF efterlyser en betydligt högre ambitionnivå från Svanen kring flera av dessa viktiga aspekter då de föreslagna kraven generellt idag redan uppfylls av en stor del av marknaden.

Nedåående synpunkter hänvisar till basmodulen för pappersprodukter om inget annat nämns i texten.

Fiberråvara

K7: Världsnaturfonden, liksom andra miljöorganisationer, har återkommande kritiserat Svanens svaga och otydliga kriterier för vilka skogscertifieringsystem som accepteras för Svanenmärkta produkter. Vi noterar att ingen egentlig förändring har skett av dessa helt centrala delar av kraven.

Slutsatsen av flera viktiga analyser och studier de sista åren är att det finns mycket stora skillnader mellan de olika skogscertifieringssystemen och deras möjlighet att bidra till ett mer ansvarsfullt och hållbart skogsbruk.¹

Vi noterar att Svanen ännu inte har utvärderat och reviderat de krav man ställer på ”certifierat virke” i detta och andra kriteriedokument. Detta är ett grundläggande problem försvagar Svanens trovärdighet för denna och andra produktgrupper baserade på träråvara. Svanen bör dessutom öppet och transparent redovisa vilka skogsbruksstandarder eller system man godkänner eller på vilka grunder de har godkänts.

¹ Ett exempel är WWF's omfattande globala analys av FSC och PEFC –se:
http://assets.panda.org/downloads/2008_11_17_final_fcag_assessment_pdf

http://assets.panda.org/downloads/2009_01_27_final_fcag_summary.pdf

Världsnaturfonden föreslår, liksom i tidigare remissvar, att Svanen genomför en tydlig utvärdering, revision och skärpning av de generella minimikrav Svanen tillämpar för certifierat skogsbruk.

K7a: WWF stödjer det nya kravet på att kräva spårbarhetscertifiering för massa- och pappersproduktion. Vi noterar dock att berörda producenter redan idag antagligen uppfyller detta krav.

K7b: Kravet på att utesluta virke från vissa typer av ”kontroversiella källor” har till viss del förbättrats. Det finns dock fortfarande klara otydligheter och det föreslagna kravet täcker bara vissa typer kontroversiella källor som bör uteslutas i Svanenmärkta produkter. Vidare framgår det inte tydligt av förslaget att även certifierad skogsråvara skall uppfylla dessa krav. WWF hänvisar till Miljöstyrningsrådets nyligen antagna baskrav för träråvara² och föreslår en tydligare samordning av kraven.

Världsnaturfonden föreslår därför att följande modifierade kravtext införs:

Licensinnehavaren skall tillämpa nedskrivna och robusta procedurer för att säkra trä- eller fiberråvarans ursprung.

Råvaran skall härröra från skogsbruk som uppfyller alla villkor nedan:

- 1. Har legal ägande/ nyttjanderätt.***
- 2. Följer nationellt och lokalt gällande lagar och bestämmelser beträffande brukande, miljö, arbete och välfärd, hälsa och säkerhet, samt andra parter nyttjanderätt.***
- 3. Betalar relevanta skatter och avgifter som är kopplade till brukandet.***
- 4. Följer CITES³ bestämmelser.***

Licensinnehavaren skall spåra och kontrollera råvarans ursprung för att undvika att råvaran kan kopplas till:

- 1. Brott mot mänskliga rättigheter⁴ eller att traditionella rättigheter kränks***
- 2. Hot mot områden med höga bevarandevärden (eng. High Conservation Values)⁵***
- 3. Skogar och andra naturliga ekosystem som konverteras till annan markanvändning.***
- 4. Råvara från genetiskt modifierade träd eller växter***

Kraven gäller för såväl certifierad som ocertifierad råvara.

K7c: Även om kravet på certifierad fiberråvara har höjts från 20 % till 30 %, så ser vi kravet som oförklarligt lågt. I och med att Svanen tillåter olika certifieringssystem för skogsråvara, så förstår vi inte anledningen till att kravet är så lågt.

Bilaga1D ger dessutom flera olika alternativ för olika sätt att verifiera kravet på certifierad råvara som ger massaproducenterna en hög grad av flexibilitet. Detta förstärker ytterligare intrycket att kravet på 30 % certifierad fiberråvara är lågt och knappat bidrar till att driva på utvecklingen.

² Bakgrundsrapport som finns tillgänglig på Miljöstyrningsrådets hemsida såväl på svenska som engelska – se: http://www.msr.se/Documents/rapporter/MSR_2009_E3_en.pdf

³ Gäller enbart vissa trädarter, se www.cites.org/eng/disc/species.shtml

⁴ ILO's kärnkonventioner nr: 29, 87, 98, 100, 105, 111, 138 och 182.

⁵ Se www.hcvnetwork.org, för mer information se Miljöstyrningsrådets underlagsrapport kap. 6.3.

WWF ser att det finns vissa otydligheter i formuleringen av bilaga 1D då det inte tydligt framgår att så kallade volymkrediter eller motsvarande för certifierade råvara måste allokeras till den Svanenmärkta produktionen vilket är det gängse sättet att uttrycka spårbarhetskrav.

Världsnaturfonden föreslår att kraven på certifierad råvara som används för Svanenmärkt produktion höjs betydligt - förslagsvis till 90 %

***Världsnaturfonden föreslår följande tillägg och förtydligande till bilaga 1D:
Andelen certifierad trä- och fiberråvara som används för att uppfylla krav enligt K7 C skall allokeras till Svanenmärkt produktion.***

Kemikalier

K8: Världsnaturfonden har svårt att förstå miljövinsten i att generellt förbjuda klassade kemikalier. Klassade kemikalier innehåller såväl utfasningskemikalier, som kemikalier som kan riskhanteras på annat sätt än utfasning. Ämnen som bara är akut giftiga, men har en begränsad effekt i både tid och rum, kan t.ex. vara goda ersättare till särskilt farliga ämnen som har t.ex. CMR-, vPvB-, PBT⁶-egenskaper. Världsnaturfonden anser att kravet är trubbigt och ologiskt.

Världsnaturfonden föreslår istället att Svanen t.ex. förbjuder eller begränsar ämnen som förekommer på SIN⁷-list <http://www.sinlist.org/>, som motsvarar kriterierna för särskilt farliga ämnen inom REACH.

Kemikaliemodulen, K12: Svanen har också försvagat kravet på ftalater, genom att i förslaget endast förbjuda ftalater som kan kopplas till en lista över hormonstörande ämnen. Bedömningen, om den vetenskapliga grunden för att föra upp ftalater på lista över hormonstörande ämnen, kan variera med olika experter och är omdiskuterad. Bilaga XVII i REACH förbjuder t.ex. sex ftalater i leksaker som inte entydigt kan bedömas som hormonstörande.

Världsnaturfonden föreslår att kraven motsvarande sätt håller sig till försiktighetsprincipen, och även fortsättningsvis hålla samtliga ftalater utanför miljömärkningen.

Energi och koldioxidutsläpp

K10: Konsekvenserna av gränsvärdena för utsläpp av koldioxid är inte transparenta och har inte redovisats. Det är därför svårt för remissinstanserna att bedömma om kraven ligger på en ambitiös nivå. Det står dock klart att beräkningssättet inte tar hänsyn till hur den externa elen har producerats, och därigenom främjas inte den bästa tekniken. Vi rekommenderar att kraven istället harmoniserar med beräkningssätt och nivåer i WWFs globala pappersbedömningsverktyg ”Check your paper” (checkyourpaper.panda.org).

Världsnaturfonden har dock gjort ett försök att analysera Svanens förslag till kravnivåer (se bilaga). Även med hänsyn till Svanens sätt att räkna elen och en relativt hög antagen elförbrukning, tror vi ändå inte att Svanen kommer att vara drivande på marknaden. Med utgångspunkt från tillförlitlig statistik från 2008⁸

⁶ CMR=Cancerogena, mutagena, reproduktionsstörande ämnen, vPvB= ”very persistent and very bioaccumulative” ämnen i kombination, PBT=Persistenta, bioackumulerande och toxiska ämnen i kombination. Samtliga dessa kategorier ingår i begreppet ”särskilt farliga ämnen” som bör utfasas från samhället.

⁷ Substitute It Now, innehåller en sammanställning av ämnen som bedömts vara särskilt farliga,(Substances of Very High Concern) enligt REACH-lagstiftningen, i Internationella Kemikaliesekretariatets regi.

⁸ EKONO Inc, Environmental Performance, Regulations and Technologies in the Pulp and Paper Industry, 2009, report. CO₂-värdena inkluderar inte emissioner från extern energi, utan bara direkta emissioner.

och konservativt beräknad elförbrukning, ser kraven inte ut att beröra t.ex. nordisk och kanadensisk produktion av sulfatmassa överhuvudtaget: Mindre än 50% av de europeiska och finska bruken berörs, och knappt något bruk i Sverige och Kanada berörs av kraven på mekanisk massa.

Trots att statistiken inte är helt jämförbar, så förstärker det ytterligare intrycket av de föreslagna kraven och gränsvärderna inte är tillräckligt ambitiösa för att gynna och belöna de bästa producenterna.

Det är vidare olyckligt att ha samma koldioxidvärde för all inköpt el, oavsett hur elen har producerats. Det gynnar inte utfasningen av el som producerats med fossila bränslen. Eftersom det går att köpa miljömärkt eller annan specificerad el, så kan kriterierna med fördel styra mot användningen av mindre miljöbelastande energislag.

Världsnatufonden föreslår att energi- och koldioxidkraven skärps påtagligt i förhållande till förslagen i remissversionen. Förslagvis kan kravnivåerna i WWF's Check Your Paper-redskap vara en viktig referens för lämpliga kravnivåer. Vidare föreslår vi att koldioxidvärdet för inköpt el, ska återspegla värdet för den faktiskt inköpta elen i första hand. Det högre värdet anges bara om elen är ospecificerad.

Utsläpp till vatten och luft

Det är svårt att fullt ut bedöma konsekvenserna av kravförslaget, som bygger på en sammansatt poängberäkning. Individuella nivåer döljs i resultatet, vilket minskar tranparensen. Inget tydligt bakgrundsmaterial finns som redovisar varför Svanen har valt föreslagna referens- och gränsvärden. De givna referensvärdena anger dock den förväntade nivån, och om man klarar dessa i genomsnitt (motsvarar 1 poäng), så klarar man kraven.

K12: Den viktade poängberäkningen för emissioner av P+COD+S+NOx⁹ har utökats med AOX, där den sammanlagda poängen får vara högst 4,0 om man använder TCF-teknik. I den mån man använder ECF-teknik så är värdet 5,0. Vi förstår inte alls motivet till varför massor med högre utsläpp av AOX, ska ha lättare krav.

Världsnaturfonden föreslår att kraven helt och hållet utformas teknikneutralt med utgångspunkt för utsläpp och miljöpåverkan.

WWF's egen analys indikerar att referensvärdena generellt ligger på en nivå som ungefär 50% eller mer av den globala marknaden klarar redan i dagsläget (se bilaga) . Speciellt avviker värdena för AOX, där drygt 75% av Europas och Sveriges producerade massa klarar Svanens referensvärde. Den statistik WWF har tillgång till visar följande:

Utsläppsparametrar för blekt sulfatmassa	Marknad	Kumulativ marknadsandel	Kg/ton massa	Jämförelse med Svanens referensnivåer
AOX	Europa ¹⁰	90%	0,18	0,15
AOX	Europa	50%	0,04	0,15

⁹ P = utsläpp av fosfor, COD= utsläpp organiska ämnen som delvis kan vara svåra att bryta ned, S = utsläpp av svavel till luft, NOx = utsläpp av kväveoxider till luft.

¹⁰ Västra Europa, ej Sverige och Finland

AOX	Sverige	50%	0,01	0,15
AOX	Finland	50%	0,15	0,15
COD	Globalt	50%	12.9	18
P	Globalt	50%	< 0,03	0,03
S	Globalt	50%	0,3	0,6
NOx	Globalt	50%	1,7	1,5

WWF är medvetet om att kombinationen av parametrarna gör att marknadsvolymerna som klarar kraven kan vara något lägre, än om man bara ser på de individuella kraven. Men, eftersom referensnivåerna ligger högre än det man kan förvänta sig av en miljömärkning, borde Svanen tydligt redogöra för vilken poäng dagens licenser klarar.

Utsläpp av AOX från varje enskild massa (0,25 kg/ton) ligger dessutom betydligt högre än t ex EU-blommans krav på 0,20 – 0,17 kg/ton . 90% av den globala massaproduktionen klarar idag 0,26 kg /ton. Massor från Finland har förhållandevis högre utsläpp, men hälften av bruken klarar till och med referensvärdet. WWF beklagar Svanens generellt låga kravnivåer och speciellt sänkta krav för utsläpp av klororganiska ämnen. Det senare strider, som vi ser det, mot Stockholmskonventionen om persistenta organiska föreningar, POP¹¹s. Vi vill särskilt peka på resultat från peer-review granskad vetenskaplig rapportering som visar att utsläppen från TCF¹²-bruk innehåller mindre mängd toxiska föreningar än de från ECF¹³-bruk¹⁴.

Världsnatufonden föreslår att kraven på utsläpp till luft och vatten skärps påtagligt i förhållande till förslagen i remissversionen. Förslagvis kan kravnivåerna för AOX, COD i WWF's Check Your Paper-redskap vara en viktig referens för lämpliga kravnivåer.

Sammanfattande slutsatser

Världsnatufonden anser att Svanen har föreslagit krav som inte tydligt utnyttjar den potential till fortsatt miljöanpassning inom pappers- och massaindustrien som finns. Vi kan konstatera att mycket stor del av relevant pappersproduktion redan idag uppfyller de föreslagna kravnivåerna. Dessutom i många fall med mycket stor marginal. Detta kan knappast vara i linje med miljömärkningens syfte. Det saknas en riktig marknadskonsekvensanalys i remissen och flera förslag är dåligt motiverade och verkar inte tillräckligt genomarbetade. Det är ologiskt att generellt förbjuda användningen av klassade kemikalier, men samtidigt vara generös med utsläpp av klororganiska ämnen. De låga eller otydliga kraven förå skogsbruk, utsläpp av klororganiska ämnen, syreförbrukande ämnen och koldioxid ser WWF som särskilt betydelsefulla att revidera och tydligt skärpa.

¹¹ POPs= Persistent Organic Pollutants, t.ex. dioxin, PCB m.fl

¹² TCF = Total Chlorine Free, grundämnet klor är inte närvarande alls, därför kan omöjliga klororganiska ämnen bildas.

¹³ ECF = Elemental Chlorine Free, klorgas har substituerats mot klordioxid för att reducera bildningen av klororganiska ämnen.

¹⁴ Tarkpea, M., Eklund, B., Linde, M., Bengtsson, B.-E(1999) Environ.Toxicol. Chem. vol:18 (11) pages:2487-2496.

Peter Westman

Per Larsson

Naturvårdschef

Skogshandläggare och ansvarig för trä- och pappersfrågor

Bilaga: Ananalys av utvalda kravnivåer i remissförslaget i förhållande till global statistik över utsläpp till luft och vatten från massa- och papperstillverkning (Källa: EKONO Inc, Environmental Performance, Regulations and Technologies in the Pulp and Paper Industry, 2009, report.)

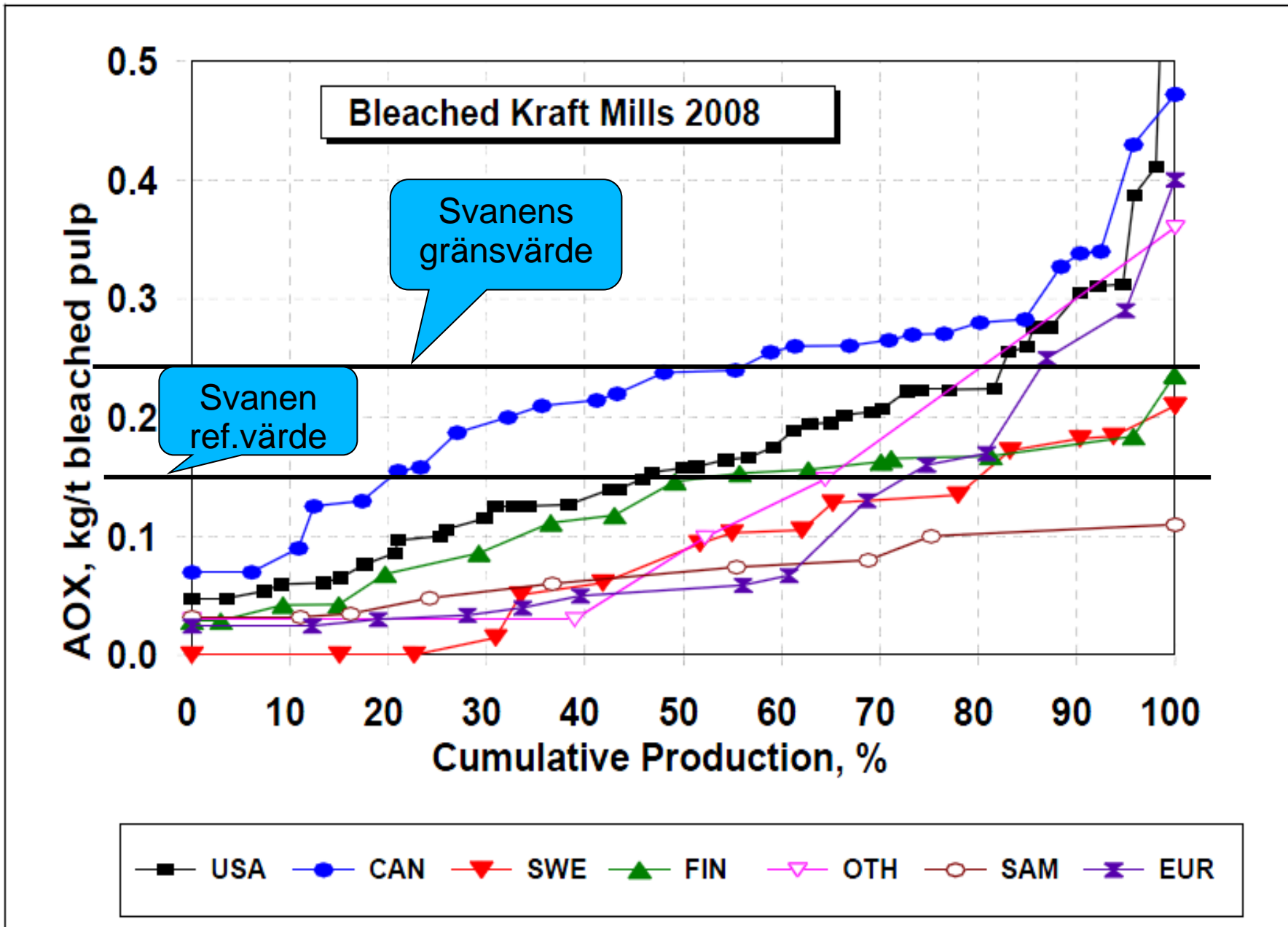

Figure S.2 Variability of AOX Discharges from Bleached Kraft Mills in 2008

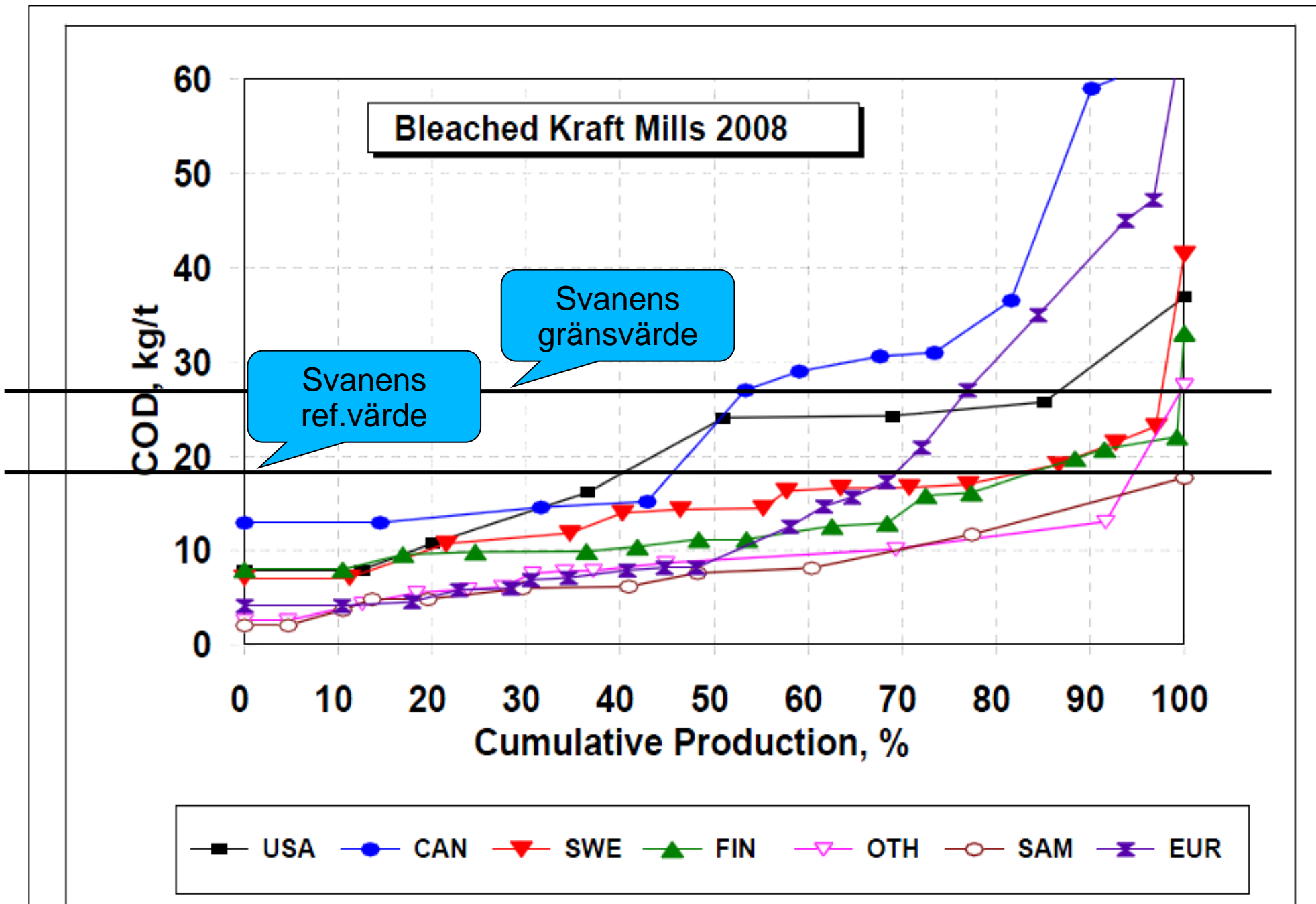

Figure 2.3.7 Average COD Discharges in kg/t from Bleached Kraft Mills in 2008

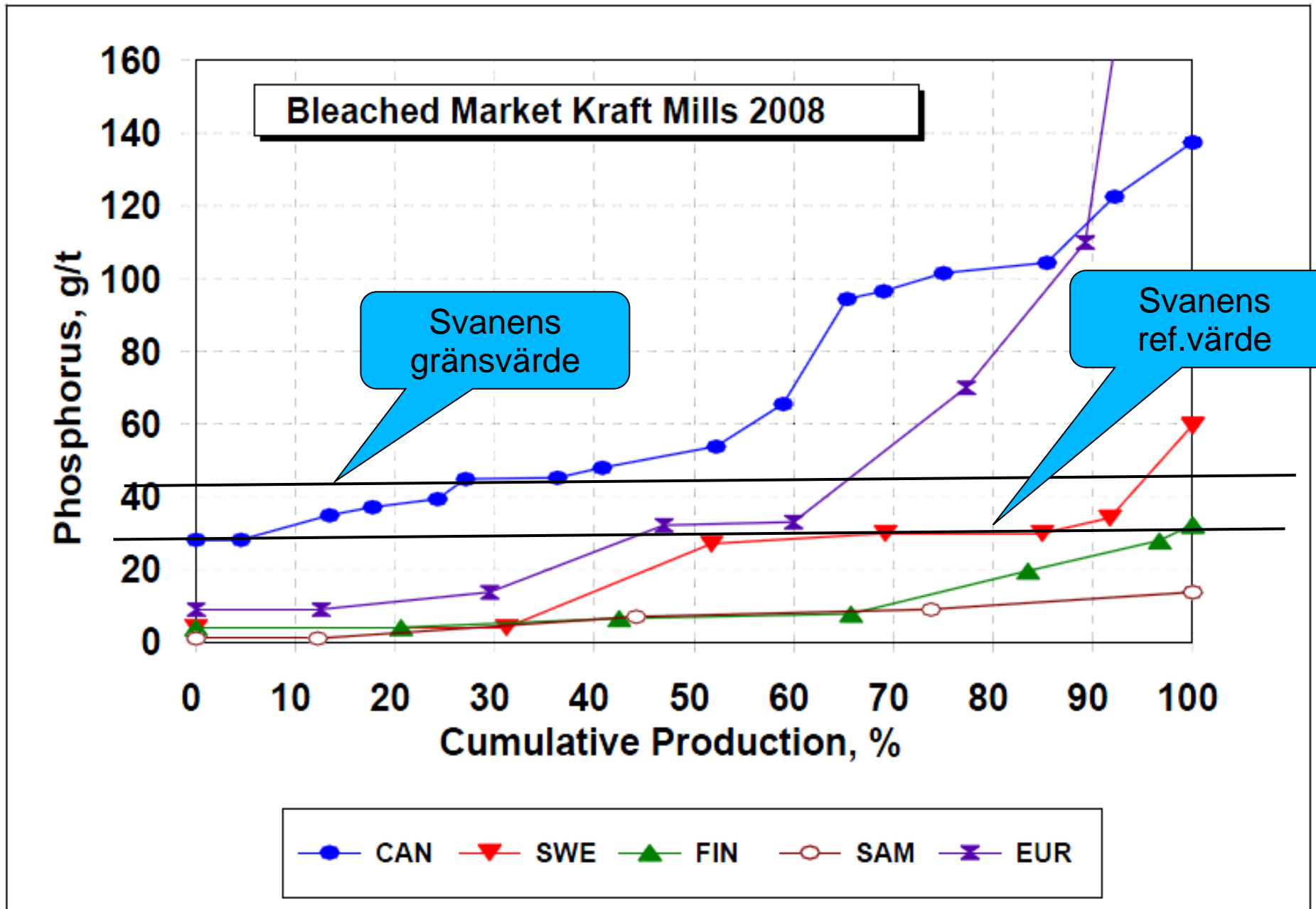

Figure 2.3.29 Average Phosphorus Discharges in g/t from Bleached Market Kraft Mills in 2008

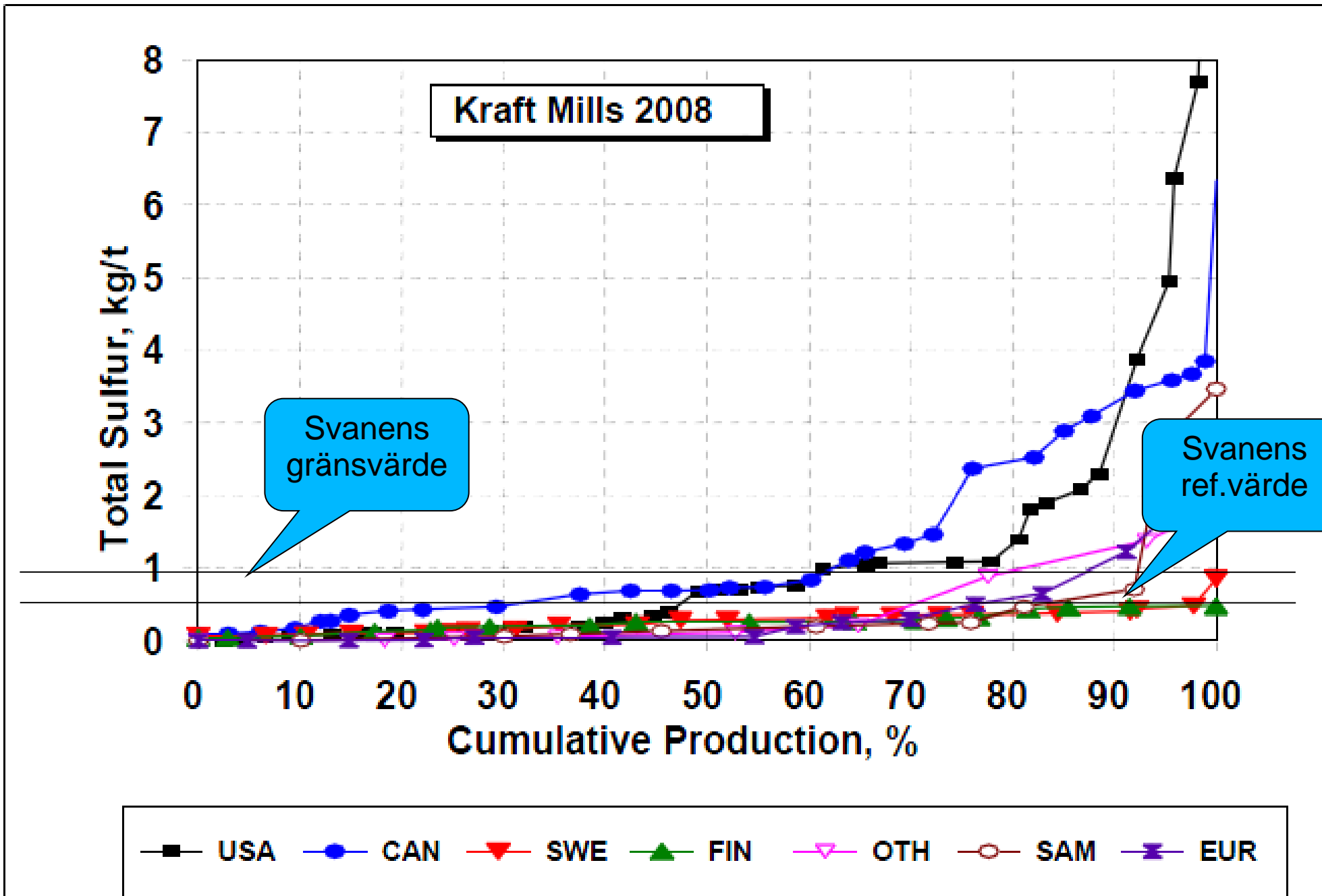

Figure 2.2.9 Average Total Sulfur Emissions in kg S/t from Kraft Mills in 2008

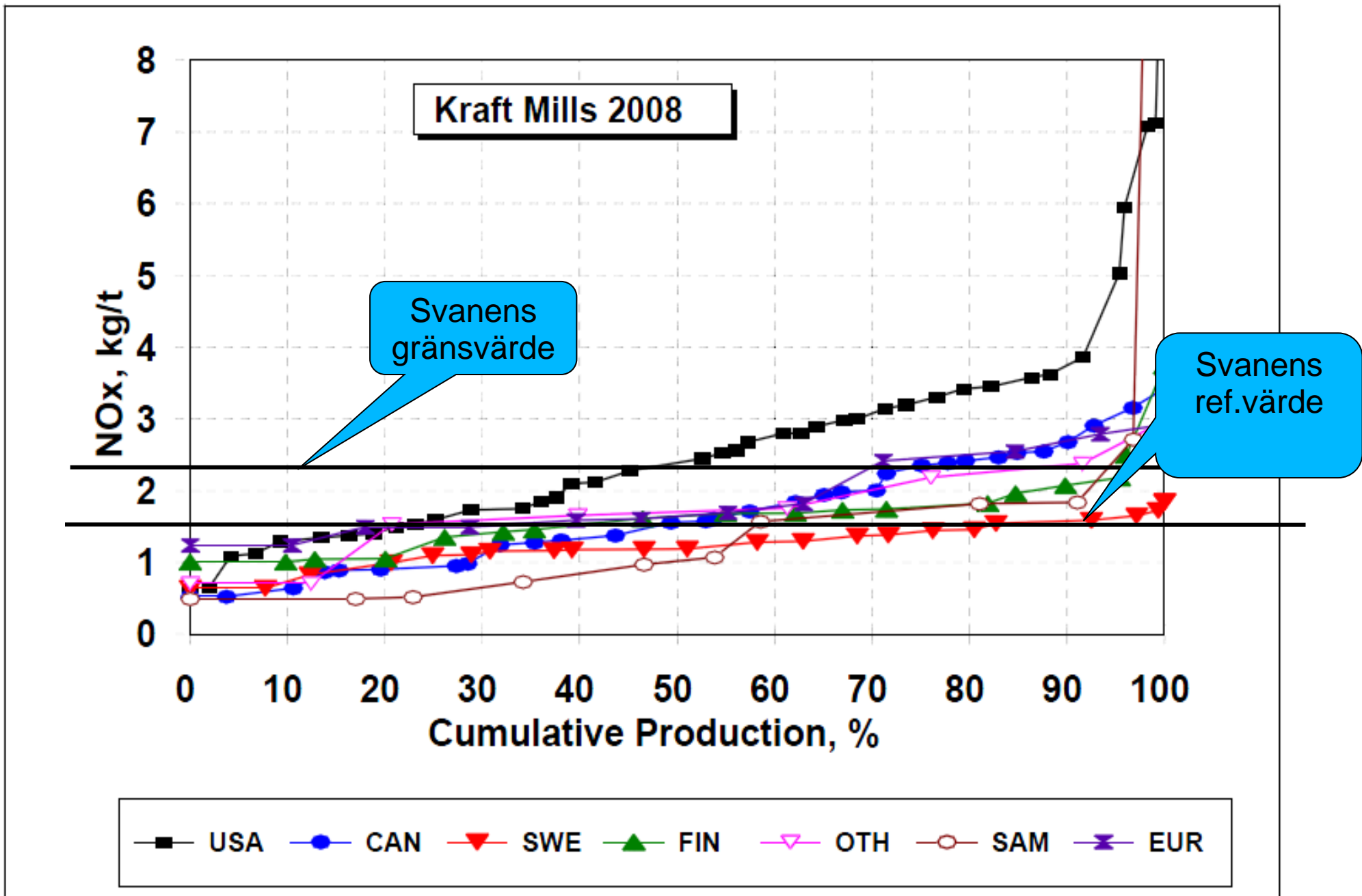

Figure 2.2.12 Average Nitrogen Oxide Emissions in kg NO₂/t from Kraft Mills in 2008

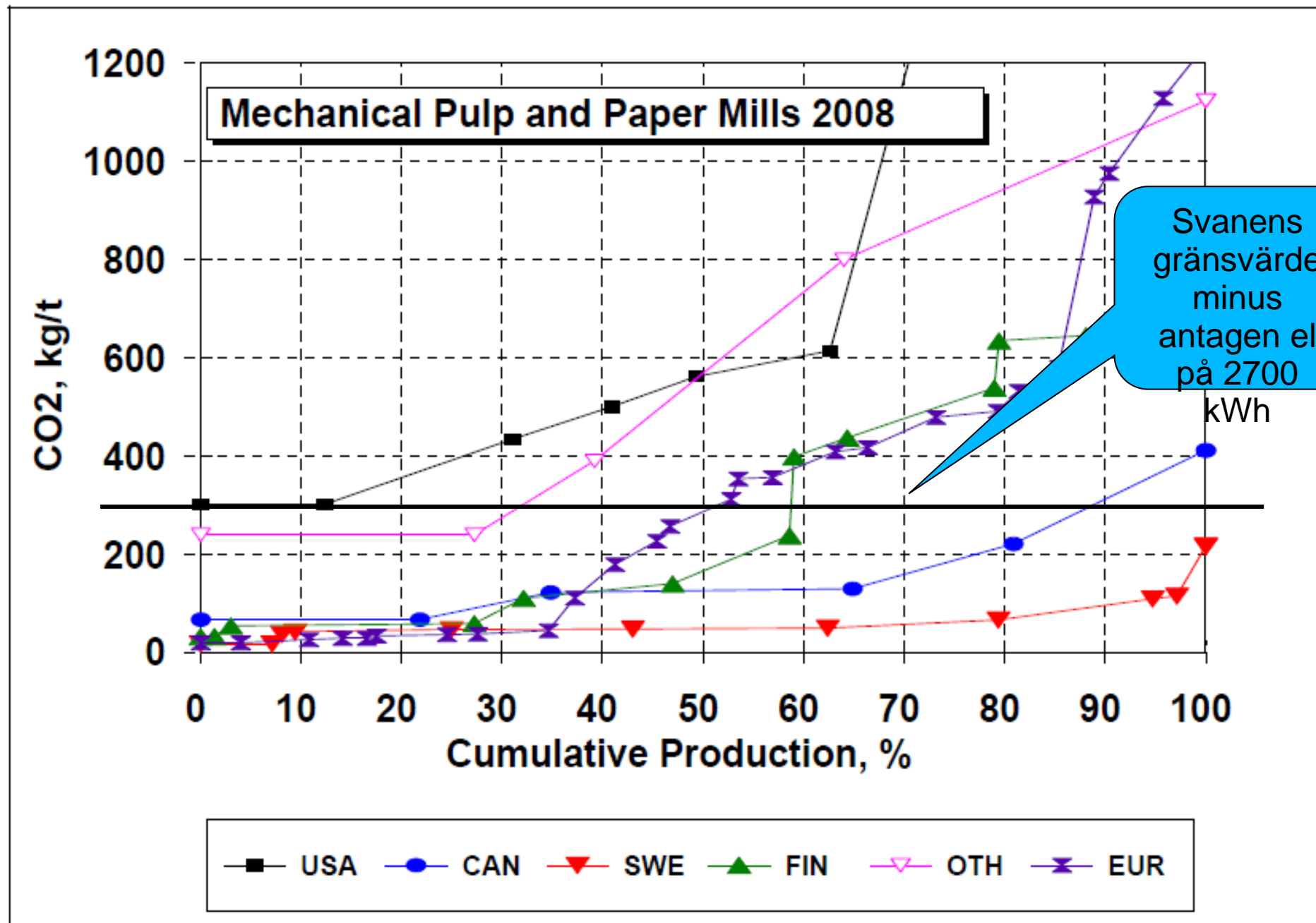

Figure 6.12

CO₂ Emissions from Fossil Fuels in Mechanical Pulp and Paper Mills in 2008

OBS: Externa koldioxidutsläpp ingår inte i statistiken.

Vårt exempel med hög elförbrukning.

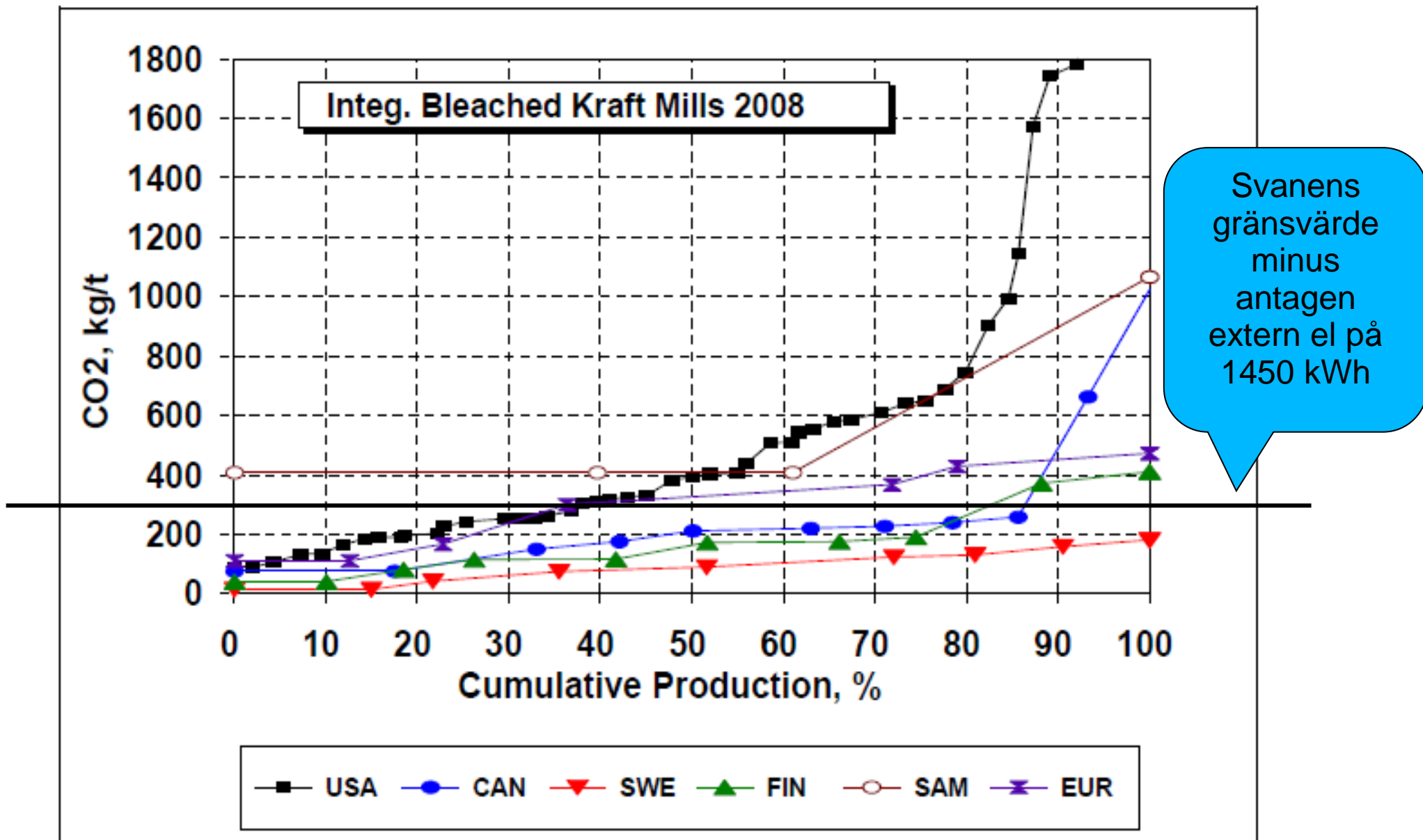

Figure 6.10 CO₂ Emissions from Fossil Fuels in Integrated Bleached Kraft Mills in 2008

OBS: Externa koldioxidutsläpp ingår inte i statistiken.
Vårt exempel med hög elförbrukning.

Tale 2.2.1 Air Emissions from Kraft Mills in 2008

Parameter	Unit	USA	Canada	Sweden	Finland	Europe	S. Am.	Other	All
Particulate	kg/t	0.10-1.4 ¹⁾	0.20-2.5	0.07-0.72	0.04-0.57	0.06-1.5	0.09-0.98	0.05-0.43	0.09-1.4
	kg/t	(0.48) ²⁾	(0.49)	(0.25)	(0.18)	(0.40)	(0.19)	(0.19)	(0.38)
Production	million t/yr								59.8
SO _x	kg SO ₂ /t	0.15-5.8	0.30-5.7	0.15-0.64	0.08-0.79	0.10-2.4	0.01-1.2	0.07-2.7	0.13-4.5
	kg SO ₂ /t	(1.4)	(1.3)	(0.55)	(0.37)	(0.89)	(0.31)	(0.35)	(0.60)
Production	million t/yr								62.2
TRS	kg S/t	0.01-0.07	0.02-0.25		0.01-0.14	0-0.06	0-0.06		0.01-0.17
	kg S/t	(0.03)	(0.08)		(0.04)	(0.03)	(0.01)	(0.02)	(0.04)
Production	million t/yr								42.3
Total Sulfur	kg S/t	0.08-2.9	0.19-3.3	0.09-0.40	0.07-0.47	0.01-0.87	0.01-0.67	0.02-1.3	0.06-2.0
	kg S/t	(0.70)	(0.70)	(0.29)	(0.26)	(0.05)	(0.16)	(0.11)	(0.29)
Production	million t/yr								72.3
NO _x	kg NO ₂ /t	1.3-3.8	0.63-2.7	0.74-1.6	1.0-2.1	1.2-2.7	0.50-1.8	0.71-2.4	0.87-3.2
	kg NO ₂ /t	(2.4)	(1.6)	(1.2)	(1.6)	(1.6)	(1.0)	(1.7)	(1.7)
Production	million t/yr								68.8
PM ₁₀	kg/t	0.06-0.96	0.15-2.0						0.08-1.6
	kg/t	(0.54)	(0.40)						(0.42)
Production	million t/yr								25.4
CO	kg/t	1.2-5.2	0.94-5.8						1.1-5.7
	kg/t	(2.5)	(2.5)						(2.5)
Production	million t/yr								25.7
VOC ³⁾	kg/t	0.12-2.3	0.13-0.89						0.14-2.2
	kg/t	(1.0)	(0.45)						(0.75)
Production	million t/yr								25.4

¹⁾ 10th percentile - 90th percentile

²⁾ (50th percentile)

³⁾ VOC is expressed as carbon in the US and as the sum of compounds in Canada.

Table 2.3.2 Effluent Discharges from Bleached Market Kraft Mills in 2008

Parameter	Unit	USA	Canada	Sweden	Finland	Europe	S. Am.	Other	All
Flow	m ³ /t	36.9-122 ¹⁾	47.6-110	20.4-42.5	27.9-50.4	28.9-102	22.7-43.9		24.2-110
	m ³ /t	(63.5) ²⁾	(80.1)	(24.1)	(2.0)	(39.4)	(28.5)	(29.5)	(46.8)
Production	million t/yr								25.7
BOD	kg/t	0.16-3.6	0.27-2.8	0.09-1.7	0.15-0.31	0.13-21.0	0.11-1.6		0.15-3.5
	kg/t	(1.5)	(1.7)	(0.15)	(0.16)	(0.98)	(0.63)		(0.93)
Production	million t/yr								21.2
TSS	kg/t	0.66-5.4	1.3-4.7	0.20-2.3	0.22-1.0	0.13-2.7	0.29-1.5		0.24-4.9
	kg/t	(2.0)	(2.8)	(0.89)	(0.26)	(0.69)	(0.88)	(9.3)	(1.4)
Production	million t/yr								24.3
COD	kg/t		13.0-42.7	7.1-17.0	10.4-18.4	4.6-24.0	2.6-15.1		5.9-29.2
	kg/t		(28.6)	(15.0)	(12.5)	(7.6)	(6.9)	(27.5)	(12.9)
Production	million t/yr								17.4
AOX	kg/bl. t	0.06-0.23	0.07-0.30	0-0.09	0.04-0.18	0.02-0.18	0.03-0.10		0.03-0.26
	kg/bl. t	(0.13)	(0.24)	(0.01)	(0.15)	(0.04)	(0.07)	(0.10)	(0.10)
Production	million t/yr								22.9
Color	kg/t	59.8-74.0	18.0-70.5				1.0-31.0		7.4-69.4
	kg/t	(64.2)	(35.7)				(14.5)		(35.0)
Production	million t/yr								6.5
Phosph.	g/t		32.4-117	4.0-33.1	4.1-23.7	13.8-84.4	1.0-11.9		4.1-102
	g/t		(52.7)	(25.2)	(6.9)	(32.4)	(7.4)		(28.1)
Production	million t/yr								15.1
Nitrogen	g/t		184-554	50.0-236	50.7-183	100-206	50.0-63.7		50.0-336
	g/t		(287)	(179)	(85.8)	(143)	(50.0)		(179)
Production	million t/yr								10.1

¹⁾ 10th percentile - 90th percentile

²⁾ (50th percentile)